

Moksleiviai prieš korupciją

Seminara vedėja STT konsultantė
Aida Martinkėnienė

O šią savaitę mokyklos mokiniai buvo susirūpinę korupcijos mastais Lietuvoje ir visame pasaulyje. Į svečius buvo pakviestos dvi STT darbuotojos iš Vilniaus – Ramunė Paukštienė ir Aida Martinkėnienė.

Prieš du metus Lietuvos mokyklų mokytojai dalyvavo projekte „Švietimas prieš korupciją“, o visą sukauptą patirtį projekto dalyviai sudėjo į knygą.

„Tai programa ir pamokų pavyzdžiai, kuriuos sukūrė 32 pedagogai. Jų tarpe yra trys A.Baranausko mokyklos mokytojos – Daiva Kuprionienė, Rimutė Šereikienė, Daiva Tručinskienė. Jau dabar yra paruoštas projektas dėl bendradarbiavimo su lenkais ir danais. Mokytojams seminarus dažniausiai rengė Šiuolaikinių didaktikų centro atstovė Daiva Penkauskienė ir atstovė iš STT Aida Martinkėnienė, kuri ir atvyko diskutuoti su A.Baranausko vidurinės mokyklos vyresniųjų klasių moksleiviais.

Kas yra korupcija? Šis reiškinys turi apie 300 apibrėžimų, nes kiekvienai šaliai jis skirtingas.

Kadaise žodis „korupcija“ reiškė žmogaus sielos gedimą ir moralinį nuopuolį. Dabar gi trumpai apibūdinama, kaip piktnaudžiavimas visuomenine valdžia, siekiant gauti asmeninės naudos. Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija programoje korupcija laikomas „...bet koks valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens elgesys, neatitinkantis jiems suteiktų įgaliojimų ar nustatytų elgesio standartų, ar tokio elgesio skatinimas, siekiant naudos sau ar kitiems asmenims ir taip pakenkiant asmenų ir valstybės interesams“.

Prieš gerą savaitę Anykščiuose buvo surengta Lietuvos AIDS centro diena. Šis renginys neaplenkė ir A.Baranausko vidurinės mokyklos. Po pamokų vyresniųjų klasių mokiniai susirinko į aktų salę, kur buvusi jų mokyklos mokytoja, dabar Lietuvos AIDS centro Švietimo skyriaus vedėja Loreta Stonienė pasakojo visiems apie AIDS ir ŽIV prevenciją bei diskutavo su susirinkusiais.

Dvyliktokė Raminta Šniaukštaitė gavo padėką už aktyvų dalyvavimą
antikorupcinės savaitės renginiuose

Korupcijos apibrėžimas yra ne vienas, jie nuolat tikslinami keičiantis korupcijos, kaip reiškinio suvokimui. Todėl atpažinti korupciją gal būtų lengviau remiantis ne apibrėžimu, o požymiais. Lyginant įvairias korupcijos sampratas, matyti, kad veikoms, laikomoms korupcija, dažniausiai būdingi šie komponentai:

1. asmuo, turintis įgaliojimus (galia) priimti visuomenei svarbius sprendimus;
2. sprendimų priėmimą reguliuojančios normos (įstatymai, principai, kriterijai, procedūros);
3. asmuo ar asmenys, siekiantys sau naudingo sprendimo;
4. abipusiai naudingi mainiai tarp sprendimų priėmėjo ir sprendimo siekiančio asmens ar asmenų;
5. pažeistos sprendimo priėmimo normos, padaryta žala visuomenei.

Kitaip tariant, korupcija yra sprendimo pirkimas ar pardavimas pažeidžiant teisingumą.

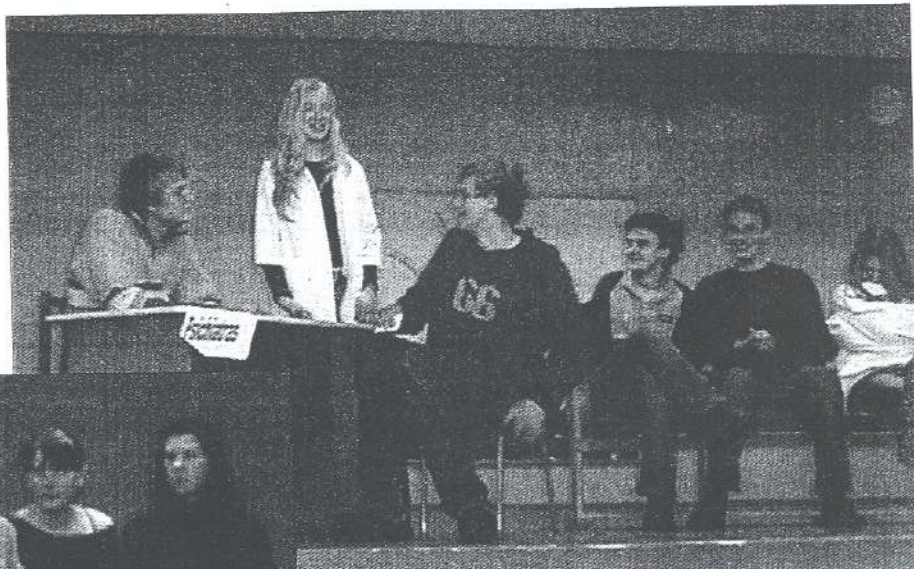
Teisingumas gali būti tiek juridinis (kai pažeidžiama rašytinė norma), tiek moralinis (kai konkrečios elgesio normos nėra patvirtintos, tačiau sveikas protas sako, kad po elgis nesažiningas).

Lietuvos AIDS centro Švietimo skyriaus vedėja
Loreta Stonienė

Pagal aukščiau pateiktus apibrėžimus, korupciniais laikomi tik valstybės tarnautojų bei politikų „parduoti“ sprendimai, o pati korupcija dažniausiai skirstoma į tarnybinę ir politinę. Vis dėl to korupcija galima ir nevalstybiniame sektoriuje, ir ji taip pat laikytina nusikaltimu, kai pažeidžia visuomenės interesus.

Tai tik gana trumpas korupcijos apaiškinimas, dar yra korupcijos formos, prieš kurias kuriama antikorupcinė strategija.

Vyresniųjų klasių mokinių teatralizuotų vaizdėlių fragmentai

Moksleiviai labai aktyviai dalyvavo diskusijoje. Daugiausia juos domino korupcijos mastai Lietuvoje. Buvo išsiaiškinta, kad labiausiai klestinti yra politinė korupcija toliau seka viešieji pirkimai. Diskusijos dalyviai domėjosi koks korupcijos „gydymo“ receptas. Aida Martinkėnienė pateikė keletą korupcijos mažinimo būdų:

1. Korupcinio nusikaltimo užkardinimas.
2. Įstatymų tobulinimas (dabar beveik visus įstatymus galima „apeiti“).
3. Visuomenės švietimas (viešumas).
4. Nusikaltimų tyrimas ir atskleidimas.

Moksleiviai nenustebo sužinoję, kad tarp labiausiai kyšius imančiųjų pirmoje vietoje yra policija, antroje – medikai, trečioje

– kaip bebūtų keista, pripažįstama didžiulė korupcija aukštosiose mokyklose. Kaip sakė STT darbuotojos, būtent dėl to nuspręsta antikorupcinį švietimą pradėti nuo mokyklų.

Moksleiviai domėjosi, kas tikrina pačius STT darbuotojus.

Pranešėja nusišypsojusi, patikino, kad jų organizacija kaip po padidinamuoju stiklu. Jūs tikrina Valstybinis saugumo departamentas, Generalinė prokuratūra ir dar visokios kitokios instancijos.

Už aktyvią veiklą buvo apdovanoti mokyklos moksleiviai, dalyvavę savąją laiko trukusiuose antikorupciniuose renginiuose.

Po valandos diskusijų visi susirinko į mokyklos aktų salę, kur mokiniai parodė teatralizuotą programą antikorupcinė tema. Devintokai propagavo devizą: „Blogai ar ne blogai, visų savin

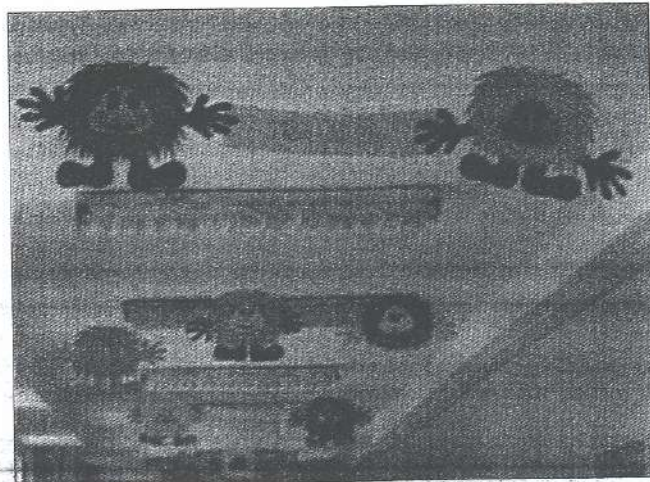
riesti nagai“, „Kamuoja, vargsta, murkdo si žmogus, kol jam mirtis ištiesina ragus“.

Dar buvo parodyti vaizdėliai apie kyšius imančius policininkus ir muitininkus. Dešimtokai vaizdavo korumpuotus medikus ir aukštųjų mokyklų dėstytojus. Mokyklos dramos būrelis parodė vaizdelį, vertą ypatingų apmąstymų.

Šia programa ir buvo užbaigta antikorupcinė savaitė mokykloje, kurios metu pradinukai papuošė antrąjį mokyklos aukštą „švelnukais“, o ant jų buvo užrašyti antikorupciniai šūktukai. Prieš mokyklos pastatą mokiniai papuošė „gerumo“ medį, o mokyklos patalpose „auga“ tolerancijos medis. Buvo gaminami plakatai, kurie kvietė kovoti su korupcija.

Šis renginys privertė susimąstyti ne vieną moksleivį: tai rodė karštos diskusijos, pokalbio – seminaro ir aktų salėje vykusio renginio metu.

Dalina Rupinskiene

Pradinukų „švelnukai“